

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 14 octombrie 2008

în Cauza Folea împotriva României

(Cererea nr. 34434/02)

Strasbourg

Devenită definitivă la 14.01.2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În Cauza Folea împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,
Boštjan M. Zupančič,
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
Luis López Guerra, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 23 septembrie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 34434/02, introdusă împotriva României de un cetățean al acestui stat, domnul Gabriel Folea (*reclamantul*), care a sesizat Curtea la data de 10 august 2002 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul, care a beneficiat de asistență juridică, este reprezentat de doamna Diana Olivia Hatneanu, avocată la București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul invocă în special încălcarea art. 6 alin. 1 și 10 din Convenție datorită condamnării penale pentru afirmațiile privind ilegalitatea pretins comisă de unii funcționari.

4. La data de 9 mai 2006, președintele secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererile de mai sus. Așa cum prevede [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, el a hotărât de asemenea că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în anul 1959 și locuiește la București.

A. Originea cauzei

6. În iulie 1997 reclamantul a început demersurile pe lângă Oficiul de stat pentru invenții și mărci (*OSIM*) pentru a obține certificate care să ateste eliberarea de brevete de către acest organism părinților și bunicului său între 1942 și 1968.

7. La data de 24 iulie 1997 OSIM i-a reamintit că i-au fost eliberate copiile descrierilor și desenelor corespunzătoare brevetelor părinților săi și ale bunicului său și l-a informat că restul de documente aparținând dosarelor brevetelor nu se mai afla în arhiva oficiului, aceste documente fiind pierdute în timpul celui de-al doilea război mondial. În orice caz, OSIM a menționat că reclamantul nu mai avea posibilitatea de a folosi brevetele respective, ținând cont de expirarea perioadei de protecție a invențiilor prevăzută de reglementările interne și internaționale în materie.

8. Reclamantul a făcut ulterior cercetări în arhiva OSIM și, considerând că unii din funcționarii OSIM au comis diverse fapte constituind infracțiuni, a sesizat autoritățile publice, în special Președintele Republicii, Primul Ministru, procurorul general, Serviciul român de informații, avocatul poporului și mass-media.

9. La data de 26 ianuarie 1998 reclamantul a depus o plângere penală împotriva unor angajați ai OSIM, în special împotriva lui A.S., director general adjunct, pe care l-a acuzat că a comis infracțiuni, îndeosebi că și-a însușit ilegal unele atribuții de director general al OSIM. La data de 6 august 1998, Parchetul de pe lângă Judecătoria București a pronunțat o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale în cauză. La data de 11 martie 1999, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a dat curs unei contestații a reclamantului și a

anulat hotărârea luată la data de 6 august 1998. La data de 18 aprilie 2000 o nouă rezoluție de neîncepere a urmăririi penale a fost pronunțată de Parchetul de pe lângă aceeași Judecătorie, care a considerat că:

« în urma anchetei penale efectuate, nu a reieșit niciun indiciu în privința comiterii de fapte penale. »

10. În paralel, la data de 9 septembrie 1998, reclamantul a trimis un nou memoriu autorităților publice, în special Președintelui Republicii, Primului Ministru, procurorului general, Serviciului român de informații, Ministrului de Interne, avocatului poporului și cotidianului *Național* în care a invocat în special că A.S., director adjunct al OSIM, era responsabil de distrugerea colecției de brevete regale de invenție precum și de cedarea mărcii Nivea, obiect de patrimoniu al statului român, în favoarea fostului proprietar.

11. La data de 28 septembrie 1998, în cotidianul *Atac la persoană* a apărut un articol privind aceleași fapte semnat de ziaristul G.D.

12. La data de 25 aprilie 1999 memoriul reclamantului a fost publicat în cotidianul *Național*.

B. Procedura penală împotriva reclamantului

13. La data de 12 noiembrie 1998, A.S. a depus la Parchetul de pe lângă Judecătoria București o plângere penală împotriva reclamantului pe care l-a acuzat de denunțare calomnioasă împotriva sa prin memoriile sale și plângerea sa penală din data de 26 ianuarie 1998.

La data de 9 decembrie 1998, OSIM a depus o plângere penală împotriva reclamantului pentru ofensă adusă autorității.

14. La data de 29 noiembrie 1999 poliția municipiului București a conexat cele două plângeri.

15. La data de 7 decembrie 2000 Parchetul de pe lângă Tribunalul București a considerat că în speță nu era vorba despre o ofensă adusă autorității și a trimis cauza la Judecătoria București pentru examinarea ei în temeiul art. 206 cod penal privind pedepsirea calomniei.

16. La data de 24 mai 2001 A.S. s-a constituit parte civilă, cerând 1 leu românesc (ROL) drept daune-interese. La data de 28 iunie 2001 Judecătoria a audiat reclamantul, care a recunoscut că este autorul acuzațiilor în litigiu. El a declarat că afirmațiile sale nu erau defăimătoare ci întemeiate pe fapte reale. Reclamantul a reamintit de asemenea că nu el a scris articolul publicat în cotidianul *Atac la persoană*.

17. Instanța a pronunțat sentința la data de 2 noiembrie 2001. A reținut că reclamantul trimisese memorii la instituții publice și la ziarele *Național* și *Atac la persoană* în care i-a reproșat lui A.S. mai multe fapte condamnabile penal, în special că a dispus cedarea mărcii Nivea fostului proprietar, operațiune pentru care ar fi încasat 400.000 dolari americani. Instanța a constatat că:

« (...) în urma plângerilor penale depuse de reclamant (...) împotriva părții vătămate, parchetul de pe lângă Judecătoria București a deschis o anchetă penală împotriva părții vătămate, care a condus la pronunțarea unei rezoluții de neîncepere a urmăririi penale (rezoluția din data de 6 august 1998 a Parchetului de pe lângă Judecătoria București) și la respingerea, de către același Parchet, a contestației formulate împotriva acestei rezoluții (...) ».

Instanța a considerat că probele aflate la dosar confirmau existența elementelor constitutive ale infracțiunii de calomnie și că reclamantul a imputat comiterea faptelor condamnabile penal cu intenția de a provoca urmărirea penală împotriva părții vătămate.

Aceasta a respins de asemenea propunerea reclamantului de a face proba verității:

« Deși inculpatul afirmă că a imputat comiterea infracțiunilor pe motiv că acestea erau reale, proba verității nu a fost propusă potrivit condițiilor [cerute], reclamantul nemandovedind că a făcut imputările [în discuție] pentru apărarea unui interes legitim. De asemenea proba verității a fost infirmată pe fond de rezoluția de neîncepere a urmăririi penale pronunțată de Parchetul de pe lângă Judecătoria București care a considerat că faptele imputate părții vătămate nu erau reale. »

Din aceste motive instanța l-a recunoscut pe reclamant vinovat de calomnie, i-a aplicat amenda penală de 2.000.000 lei româneși (ROL) și l-a condamnat la plata către partea civilă a sumei de 1 ROL drept daune-interese pentru prejudiciul moral și către stat a sumei de 700.000 ROL drept cheltuieli de judecată.

18. Reclamantul a înaintat recurs împotriva acestei hotărâri la Tribunalul București. El a reproșat în special Tribunalului că nu a reținut caracterul conmdamnabil penal al faptelor comise de A.S. El a reamintit apoi că nu el era autorul articolului apărut în cotidianul *Atac la persoană* și a considerat de asemenea că plângerea penală fiind depusă la data de 26 noiembrie 1998, Tribunalul nu putea lua în considerare articolul apărut ulterior în cotidianul *Național*. În ceea ce privește proba verității, reclamantul a menționat că Judecătoria a omis greșit faptul că rezoluția Parchetului din data de 6 august 1998 a fost infirmată.

19. La ședințele din 21 februarie și 11 februarie 2002 reclamantul a propus din nou să facă proba verității, cerere respinsă de judecători.

20. Prin hotărârea definitivă din data de 11 februarie 2002 tribunalul a respins recursul, confirmând astfel sentința Judecătoriei. Acesta a respins cererea reclamantului de a i se permite să facă proba verității. El a reluat cuvânt cu cuvânt raționamentul Judecătoriei în această privință.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

21. Articolele relevante ale codului penal prevedeau, la vremea aceea, următoarele:

Articolul 206

"Afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară, ori disprețului public, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la trei ani sau amendă."

Articolul 207

"Proba verității celor afirmate sau imputate este admisibilă, dacă afirmarea sau imputarea a fost săvârșită pentru apărarea unui interes legitim. Fapta cu privire la care s-a făcut proba verității nu constituie infracțiunea de insultă sau calomnie."

22. Articolele relevante din codul civil prevăd următoarele:

Articolul 998

"Orice fapta a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșeală s-a ocazionat, a-l repara."

Articolul 999

"Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa."

23. Jurisprudența și doctrina română consideră în mod unanim că angajarea răspunderii civile infracționale necesită întrunirea mai multor condiții, și anume un prejudiciu, o faptă ilegală, o greșeală și un raport de cauzalitate între această faptă și daună.

24. Deși fapta ilegală este strâns legată de noțiunea de greșeală, doctrina și jurisprudența au făcut distincție între aceste două condiții, subliniind, pe de o parte, caracterul obiectiv al faptei ilicite, definită ca o acțiune contrară legii sau normelor de viață socială și, pe de altă parte, caracterul subiectiv al greșelii civile, care este descrisă ca o atitudine psihică a autorului în raport cu această faptă și care nu necesită niciun element intenționat.

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a [art. 6](#) alin. 1 din Convenție

25. Reclamantul invocă faptul că imposibilitatea de a face în fața instanțelor proba verității afirmațiilor i-a încălcat dreptul la un proces echitabil, așa cum prevede art. 6 alin. 1 din Convenție, care dispune următoarele:

"Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță independentă și imparțială (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)"

A. Asupra admisibilității

26. Curtea constată că această plângere nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

27. Guvernul consideră că reclamantul nu se plânge decât de modalitatea prin care instanțele interne au examinat probele dosarului. Or, în lipsa unei încălcări a drepturilor și libertăților consacrate de Convenție, Curtea nu trebuie să se ocupe de această plângere (*Schenk împotriva Elveției*, 12 iulie 1988, paragrafele 45-46, seria A nr. 140). El invocă faptul că reclamantul și-a putut prezenta argumentele în fața instanțelor, care au pronunțat hotărâri motivate. În opinia sa reclamantul este vinovat de respingerea prezentării probei verității, în măsura în care nu a respectat procedura, neputând dovedi existența unui interes legitim care i-ar putea justifica acțiunile.

28. Reclamantul, la rândul său, consideră că instanțele nu și-au motivat hotărârile (*Dulaurans împotriva Franței*, nr. 34553/97, paragraful 33, 21 martie 2000). El menționează că articolele 206 și 207 cod penal consacră o prezumpție de fals asupra afirmațiilor acuzatului și că proba verității rămâne singurul mijloc pe care reclamantul îl are pentru a scăpa de condamnare. Or, interzicându-i să prezinte proba și ignorând argumentele pe care le-a adus, tribunalul l-a privat de un proces echitabil.

2. Aprecierea Curții

29. Curtea face referire la principiile stabilite în jurisprudența sa privind participarea efectivă a părților la procedură și obligațiile instanțelor de « a le asculta » argumentele pentru a asigura caracterul echitabil al procedurii (a se vedea, printre multe alte cauze, *Artico împotriva Italiei*, 13 mai 1980, paragraful 33, seria A nr. 37; *Albina împotriva României*, nr. 57808/00, paragrafele 30 și 32, 28 aprilie 2005; și *Boldea împotriva României*, nr. 19997/02, paragrafele 28-30, CEDH 2007-... (extrase)).

30. În cazul în speță Curtea observă că reclamantul a fost judecat pentru calomnie și că, potrivit reglementării în materie, ar fi trebuit, spre a se apăra, să facă dovada verității afirmațiilor sale. Prezentare dovezii de către reclamant a fost totuși respinsă, în special pe motiv că procurorul a dispus neînceperea urmăririi penale în favoarea părții vătămate pentru aceleași fapte. Judecătoria și apoi Tribunalul s-au mulțumit să considere rezoluția procurorului drept singurul element de probă în ceea ce privea veridicitatea afirmațiilor reclamantului, fără a o supune propriului lor control, deși nicio instanță nu a avut posibilitatea să se oprească asupra acuzațiilor făcute împotriva lui A.S. și deși reclamantul a propus să facă proba contrarie. Curtea reamintește că a concluzionat deja că înainte de 1 iulie 2004 nicio prevedere din dreptul român nu permitea contestarea în fața unei instanțe a rezoluției de neîncepere a urmăririi penale dispuse de un procuror (*Rupa împotriva României* (Hotărâre), nr. 58478/00, 14 decembrie 2004; *Kalanyos și alții împotriva României* (Hotărâre), nr. 57884/00, 19 mai 2005; și *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 1), nr. 49234/99, paragrafele 52-53, 26 aprilie 2007). Prin urmare reclamantul s-a aflat în imposibilitatea de a cere unei instanțe să verifice rezultatul anchetei penale efectuate împotriva lui A.S.

Curtea consideră că în speță problema nu este de a descoperi dacă faptele imputate de reclamant lui A.S. îl expuneau sau nu pe acesta la o condamnare penală, ceea ce nu ar ține de aplicarea Convenției, ci mai degrabă de a examina posibilitatea pe care a avut-o reclamantul de a se apăra efectiv în fața instanțelor de acuzațiile de calomnie de care era acuzat.

31. Mai mult, Tribunalul nu a răspuns deloc argumentelor invocate de reclamant în recursul său și nu a făcut decât să reia cuvânt cu cuvânt justificarea dată de judecătoria în

ceea ce privește respingerea propunerii de prezentare a probei verității făcută de reclamant. El a respins astfel recursul reclamantului fără a prezenta niciun motiv adecvat printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă (a se vedea de asemenea, *mutatis mutandis*, *Albina*, paragraful 33 și *Boldea*, paragraful 33, Hotărârile citate anterior).

32. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că reclamantul este îndreptățit să susțină că hotărârea Tribunalului București din 11 februarie 2002 nu este suficient motivată și că prin urmare cauza sa, în procesul de calomnie intentat împotriva sa care s-a încheiat cu această hotărâre, nu a fost judecată echitabil.

Prin urmare a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 10 din Convenție

33. Reclamantul consideră că faptul că a fost condamnat la plata unei amenzi penale, a daunelor-interese și a cheltuielilor de judecată pentru afirmațiile defăimătoare de instanțele interne a adus atingere dreptului său la libertatea de exprimare, garantat de art. 10 din Convenție, care prevede următoarele:

« 1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună statele de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor,

protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. »

A. Asupra admisibilității

34. Curtea constată că această plângere nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

35. Guvernul nu contestă că condamnarea reclamantului constituie o ingerință dar consideră că aceasta era prevăzută de lege, urmărea scopul legitim al protecției reputației altuia și era necesară într-o societate democratică. Asupra acestui ultim punct el menționează că acțiunile reclamantului au avut consecințe foarte grave, provocând urmărirea penală împotriva lui A.S., pedeapsa aplicată reclamantului a fost minimă, sumele pronunțate era relativ mici, cu atât mai mult cu cât amenda penală a fost acoperită prin suspendarea acordată potrivit Legii nr. 543/2002. El invocă în final faptul că instanțele interne au efectuat un examen aprofundat asupra vinovăției reclamantului și asupra consecințelor pe care afirmațiile le-au avut pentru partea vătămată.

36. La rândul său reclamantul obiectează că ingerința nu era prevăzută de lege, deoarece art. 207 nu definește noțiunea de « interes legitim » și interpretarea sa de către instanțele interne nu este constantă. În plus, el consideră că această ingerință nu a fost proporțională cu scopul urmărit. El nu este ziarist și nu a fost condamnat pentru articolele publicate, ci mai degrabă pentru petițiile pe care le-a trimis autorităților pentru a dezvălui

comportamentele pe care el le considera abuzive din partea unui înalt funcționar în exercitarea atribuțiilor sale. El susține de asemenea că afirmațiile sale în privința lui A.S. se bazează pe niște fapte dar instanțele, pe nedrept, au refuzat propunerea sa de prezentare a probei verității afirmațiilor sale și au luat în calcul în exclusivitate rezoluția procurorului din data de 6 august 1998, care de altfel a fost infirmată la data de 11 martie 1999.

2. *Aprecierea Curții*

37. Curtea înțelege să reamintescă principiile fundamentale care se degajă din jurisprudența sa asupra libertății de exprimare (a se vedea, printre multe altele, *Sabou și Pîrcălab împotriva României*, nr. 46572/99, paragrafele 33-36, 28 septembrie 2004 ; *Cumpănă și Mazăre împotriva României* [GC], nr. 33348/96, paragrafele 88-91, CEDH 2004-XI ; *Nikula împotriva Finlandei*, nr. 31611/96, paragrafele 44-46, CEDH 2002-II ; *Boldea*, citată anterior, paragrafele 44-47 ; și *Guja împotriva Moldovei* [GC], nr. 14277/04, paragrafele 69-78, CEDH 2008-...). Mai precis, ea face referire la limitele criticii admisibile ce vizează funcționarii aflați în exercițiul funcțiunii (*Janowski împotriva Poloniei* [GC], nr. 25716/94, paragraful 33, CEDH 1999-I ; *Abeberry împotriva Franței* (Hotărâre), nr. 58729/00, 21 septembrie 2004 ; și *Busuioc împotriva Moldovei*, nr. 61513/00, paragraful 60, 21 decembrie 2004) și la limitele procedurii acordate unui particular neziarist a cărui libertate de exprimare este atinsă (*Hertel împotriva Elveției*, 25 august 1998, paragraful 48, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-VI ; și *Steel și Morris împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, nr. 68416/01, paragraful 89, CEDH 2005-II).

38. În speță, Curtea constată mai întâi că existența unei ingerințe în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare nu a provocat controversa dintre părți. Ea reamintește apoi că a constatat deja că textele pe care s-au bazat instanțele interne constituie

o « lege » în sensul jurisprudenței Curții (*Sabou și Pîrcălab*, citată anterior, paragraful 37) și constată că urmărirea un scop legitim, și anume protecția reputației altuia. Ea nu consideră necesar să examineze în plus afirmațiile reclamantului în privința imprevizibilității legii, deoarece ea estimează că ingerința suferită de reclamant era oricum exagerată față de scopul urmărit, din motivele următoare.

39. Concret, Curtea reține că instanțele interne au condamnat penal reclamantul considerând că, prin intermediul memoriilor trimise instituțiilor publice și la două ziare, a adus atingere onoarei lui A.S. atribuindu-i fapte condamnabile penal pe care acesta nu le-a comis în realitate. Rămâne așadar de examinat dacă motivele prezentate de autoritățile naționale pentru a justifica condamnarea reclamantului erau relevante și suficiente (*Boldea*, citată anterior, paragrafele 53-54).

40. Curtea evidențiază că memoriile trimise de reclamant priveau subiecte de interes general și extrem de actuale pentru societatea română, și anume pretinsa corupție a înalților funcționari. Ea constată de asemenea că afirmațiile reclamantului nu se refereau la aspectele vieții private a lui A.S., ci la comportamentele și atitudinile sale care implicau calitatea sa de funcționar (*Sabou și Pîrcălab*, paragrafele 38-39 ; *Nikula*, paragraful 51 ; și *Janowski*, paragraful 33, citate anterior). Curtea remarcă de asemenea că termenii folosiți de reclamant în memoriile sale nu au fost considerați de partea vătămată sau de instanțele interne drept în mod manifest injurioase (*Mamère împotriva Franței*, nr. 12697/03, paragraful 25, CEDH 2006-...).

41. De asemenea, dacă e adevărat că reclamantul nu a putut dovedi în fața instanțelor interne că afirmațiile sale se bazau efectiv pe fapte, nu e mai puțin adevărat că s-a implicat activ în procesul său, a propus fără încetare să facă proba verității afirmațiilor

sale, comportamentul său examinat pe ansamblu demonstrând că a acționat cu bună credință, convins fiind că A.S. a comis faptele atribuite (a se vedea, *a contrario*, *Cumpănă și Mazăre*, citată anterior, paragraful 104 ; *Stângu și Scutelnicu împotriva României*, nr. 53899/00, paragraful 51, 31 ianuarie 2006 ; *Ivanciuc împotriva României* (Hotărâre), nr. 18624/03, 8 septembrie 2005 ; și *Titei împotriva României* (Hotărâre), nr. 1691/03, 23 mai 2006).

42. Curtea reamintește că este esențială, pentru a proteja interesele concurente pe care le reprezintă libertatea de exprimare și libertatea dezbaterilor, asigurarea într-o oarecare măsură a unui proces echitabil și a egalității de arme (*Steel și Morris*, citată anterior, paragraful 95). Curtea a constatat deja că lipsa motivației hotărârii definitive pronunțată în speță privase procesul de calomnie de echitate, în ciuda art. 6 alin. 1 și reamintește că ea a concluzionat deja că o asemenea lipsă implică de asemenea încălcarea art. 10 (*Boldea*, citată anterior, paragraful 61).

43. În speță Curtea remarcă de asemenea că Tribunalul nu a vrut să-i permită reclamantului să facă proba verității, ci a confirmat temeinicia sentinței primei instanțe care considerase că neînceperea urmăririi penale dispusă de Parchet în favoarea lui A.I. era suficientă pentru a stabili că afirmațiile reclamantului erau false (*Dalban împotriva României* [GC], nr. 28114/95, paragrafele 49-50, CEDH 1999-VI ; și *Sabou și Pîrcălab*, citată anterior, paragraful 40).

44. Pe baza considerațiilor anterioare, Curtea consideră exagerată condamnarea reclamantului în raport cu scopul legitim urmărit și că autoritățile naționale nu au oferit motive relevante și suficiente pentru a o justifica. Din aceste motive, nici faptul că pedeapsa

reclamantului a fost suspendată nici suma amenzii aplicate nu afectează concluzia la care a ajuns Curtea.

Prin urmare ingerința suferită de reclamant nu poate fi considerată drept « necesară într-o societate democratică ».

Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 10.

III. Asupra pretensei încălcări a [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 la Convenție

45. Reclamantul consideră în final că dreptul său de proprietate garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 a fost încălcat datorită procedurii care a condus la hotărârea din 11 februarie 2002, fiind vorba în special de drepturile sale privind brevetele părinților săi și ale bunicului său și de cedarea mărcii « Nivea ». Cu toate acestea, Curtea constată că reclamantul nu a făcut demersuri pe lângă instanțele interne pentru a i se recunoaște aceste drepturi, în condițiile în care o asemenea acțiune îi era la îndemână și constituia un recurs efectiv în temeiul art. 35 din Convenție.

46. Reiese că această plângere trebuie respinsă pentru neepuizarea căilor de atac interne, în temeiul art. 35 alin. 1 și 4 din Convenție.

IV. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

47. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

A. Prejudiciu

48. Reclamantul solicită 3.000.000 euro cu titlu de prejudiciu moral pe care l-ar fi suferit.

49. Guvernul consideră că suma solicitată de reclamant este exorbitantă și că nu a fost dovedită nicio legătură de cauzalitate între pretensele încălcări și prejudiciul moral invocat.

50. Curtea reamintește că a constatat încălcarea dreptului reclamantului la un proces echitabil și a dreptului său la libertatea de exprimare. Ea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral din această cauză și că prejudiciul nu este suficient compensat prin constatarea încălcării.

51. În aceste împrejurări, statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea alocă reclamantului 3.000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

52. Reclamantul solicită de asemenea 2.587,47 euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții, din care 13,05 euro pentru scrisorile trimise Curții și 2.574,42 euro pentru cheltuielile avocatului, această ultimă sumă de plătit direct reprezentantei sale. La dosar au fost depuse copia contractului de asistență încheiat de reclamant cu avocata sa precum și prezentarea în detaliu a muncii avocatei.

53. Guvernul nu se opune alocării reclamantului unei sume corespunzătoare cheltuielilor necesare și face referire la onorariile solicitate de avocații bulgari în cauzele *Natchova și alții împotriva Bulgariei* (nr. 43577/98 și 43579/98, paragraful 185, 26 februarie 2004), *Anguelova împotriva Bulgariei* (nr. 38361/97, paragraful 174, CEDH 2002-IV) și *Velikova împotriva Bulgariei* (nr. 41488/98, paragraful 103, CEDH 2000-VI).

54. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În speță, ținând cont de elementele de care dispune și de criteriile susmenționate, Curtea alocă pentru procedura în fața Curții:

- reclamantului suma de 13 euro; și
- avocatei reclamantului suma de 2.500 euro, fără 850 euro care au fost deja plătiți pentru asistența juridică din partea Consiliului Europei, adică un total de 1.650 euro.

C. Majorări de întârziere

55. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6 alin. 1 și 10 din Convenție și inadmisibilă pentru rest ;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție ;

3. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 10 din Convenție ;

4. hotărăște :

a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, sumele următoare ce vor fi convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb din ziua plății :

i. 3.000 euro (trei mii euro) reclamantului pentru prejudiciul moral, la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit, și

ii. 13 euro (treisprezece euro) reclamantului pentru costuri și cheltuieli, la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit ;

b) avocatei reclamantului 1.650 euro (una mie șase sute cincizeci euro) pentru costuri și cheltuieli ;

c) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale.

5. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 14 octombrie 2008, în temeiul [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier

